

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/V/KSO/2005/125

BETREFT: Secundair onderwijs: Reclame bij online educatief spel.

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangst: 16.12.2005

1.2 Verzoeker

Privé-bedrijf.

1.3 CZB

Een mail werd ontvangen op het secretariaat van de Commissie zorgvuldig bestuur op 16 december 2005.

Bij mail van 16 december 2005 werd de verzoeker geïnformeerd over de zittingsdag.

2. STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

Bij het ontwikkelen van interactieve online campagnes wil vragende partij een campagne ontwikkelen voor een niet-commercieel georiënteerde instelling: het onderwijs. Aangezien dergelijk project niet volledig kosteloos kan gebeuren wordt de vraag gesteld naar de mogelijkheid om commerciële ondersteuning aan deze campagne te koppelen. Vragende partij gaat ervan uit dat het budget van onderwijs beperkt is en hetgeen beschikbaar is eerder zal dienen tot promotionele en organisatorische ondersteuning (o.a. het drukken en verspreiden van affiches en handleidingen). Voor de financiering en prijzenkast van de actie is men bijgevolg verplicht commerciële partners aan te trekken.

Het gaat om een educatieve spelcampagne die online plaatsvindt en in eerste instantie ontwikkeld zal worden voor het secundair onderwijs in Vlaanderen en dit voor alle onderwijsnetten en – gemeenschappen. Het zou dus gaan om een overkoepelende campagne die de groepsgeest op verschillende niveaus bevordert. Zo gaat het enerzijds om een teamcompetitie waarbij de teams samenvallen met de klasgroep en anderzijds worden de teams gerekruteerd bij alle grote onderwijstypes en alle Vlaamse scholen.

Grosso modo zijn drie partijen betrokken: de scholen/directies, de leerkrachten en de leerlingen. De scholen hebben enkel administratieve taken om de vereiste gegevens samen te brengen, de leerkrachten zullen online vragen kunnen ingeven die binnen het leerplan vallen. De leerlingen vormen uiteraard de kerngroep van de campagne, zij zullen de educatieve spelcampagne spelen. Dit houdt in dat zij online spelletjes spelen waarin 'leerplan'-vragen zijn opgenomen, dit doen zij in teamverband en binnen een competitie. De eigenlijke wedstrijd zou acht weken duren en de competitie zou eerst plaatsvinden binnen de schoolgrenzen (drie weken), volgens binnen de provincie (drie weken) en tenslotte in Vlaanderen (twee weken). Naast dit studiespel zullen er ook nog andere sociale en creatieve luiken worden toegevoegd.

De commerciële partners zullen een prijzenkast vullen die gekoppeld wordt aan de competitie. Het zou dan gaan om verantwoorde prijzen, verantwoord omwille van een educatieve invalshoek, of een sociale of culturele invalshoek. Bijvoorbeeld kranten die abonnementen weggeven, pc-producenten die pc's schenken of fietshelmen of klasuitstappen naar musea en dergelijke. Enkel de hoofdparters zouden in zo'n geval een bescheiden logo-vermelding krijgen op affiches, folders, homepages. Andere kleinere sponsors (zoals bv. BLOSO) zou men enkel op de online pagina van de prijzenkast terugvinden.

In welke mate is het mogelijk om dit project te kunnen realiseren met de steun van commerciële partners.

3. ZITTING COMMISSIE

3.1 Datum en uur

16 januari 2006, 12u.30

3.2 Kamer

Kamer bevoegd voor secundair onderwijs, deeltijds kunstonderwijs, volwassenenonderwijs, centra voor leerlingenbegeleiding

3.3 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met en artikel 3 van het ministerieel besluit van 27/09/2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Ernest Duys, voorzitter.

Walter Cools, Francis Deryckere, Raf Verstegen, Jean Dujardin.

3.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

Leden van het betrokken privé-bedrijf.

4. ADVIES VAN DE COMMISSIE

4.1 Regelgeving

* 13 juli 2001 - Decreet betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek

Art. V.12. Een schoolbestuur dat reclameboodschappen toelaat die rechtstreeks of onrechtstreeks ten doel hebben de verkoop van producten of diensten te bevorderen, toelaat, waakt erover dat :

- 1° door het schoolbestuur verstrekte leermiddelen vrij blijven van reclameboodschappen;
- 2° facultatieve activiteiten vrij blijven van reclameboodschappen, behoudens indien deze reclameboodschappen louter attenderen op het feit dat de activiteit of een gedeelte van de activiteit ingericht werd door middel van een gift, een schenking of een prestatie om niet of verricht onder reële prijs door een bij name genoemde natuurlijke persoon, rechtspersoon of feitelijke vereniging;
- 3° de reclameboodschappen kennelijk niet onverenigbaar zijn met de pedagogische en onderwijskundige taken en doelstellingen van de school;
- 4° de reclameboodschappen de objectiviteit, de geloofwaardigheid, de betrouwbaarheid en onafhankelijkheid van de school niet in het gedrang brengen.

* Omzendbrief SO 78 van 27 november 2001 betreffende het zorgvuldig bestuur in het secundair onderwijs.

4.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

4.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is rekening houdende met de aangehaalde feiten en de geldende regelgeving.

4.4 Advies

Onderwijsregelgeving

De Commissie wijst op de onderwijsregelgeving inzake reclameboodschappen: schoolbesturen zijn verplicht om de leermiddelen vrij te houden van teksten en beelden voor reclame. Met leermiddelen is datgene bedoeld wat bij leren en opvoeden gebruikt wordt in het noodzakelijke onderwijsprogramma: boeken, geografische kaarten, tijdschriften, agenda's, foto's, folders, brochures e.a. en het didactisch materiaal zoals o.a. film, computer, video, audio. Elke reclame (tekst, foto) bij leermiddelen in het noodzakelijke onderwijsprogramma die bepaalde bedrijven, producten of merken rechtstreeks of onrechtstreeks onder de aandacht brengt of suggereert is in strijd met het decretaal verbod inzake reclameboodschappen. Wat in ruime zin tot de leermiddelen behoort, moet dus volledig vrij blijven van reclameboodschappen.

De onderwijsregelgeving voorziet wel een uitzondering op het verbod op reclameboodschappen bij onderwijsactiviteiten indien de reclame louter attendeert op het feit dat de activiteit of een gedeelte van de activiteit ingericht werd door middel van een gift of een schenking. Er mag in die zin sponsorvermelding zijn bij de onderwijsactiviteiten in het secundair onderwijs en de centra.

De onderwijsregelgeving bepaalt wel dat sponsorvermelding kennelijk verenigbaar is met de pedagogische en onderwijskundige taken en doelstellingen van de school of het centrum. De school of het centrum mogen hun objectiviteit en onafhankelijkheid niet in het gedrang brengen.

Vorige adviezen

De Commissie zorgvuldig bestuur steunt zich bij haar adviezen inzake reclame op een aantal standpunten van deskundigen, naar aanleiding van een voorstel van decreet om op televisie minder reclame uit te zenden in de buurt van kinderprogramma's (Vlaams Parlement, Stuk 92, nr. 5 van 23 mei 2000). Er is gesteld dat jongeren op jeugdige leeftijd onvoldoende gewapend zijn om voldoende kritisch te zijn ten aanzien van reclame. Jongeren hebben dan de neiging om de reclame die samen met de informatie (lesprogramma) wordt aangeboden, als één geheel te beschouwen, terwijl er een duidelijk verschil is. Het gevaar bestaat dat de reclame door zijn presentatie de overhand haalt op de maatschappelijk afgesproken leerinhoud, wat niet de bedoeling is van het onderwijsgebeuren. Het is dus wenselijk dat sommige leerlingen onder zekere voorwaarden worden afgeschermd van reclame.

De Commissie heeft binnen het hierboven geschetste kader reeds een aantal adviezen inzake reclame opgesteld.

Bij advies CZB/V/KBO/2003/21 (reclame bij leermiddelen en onderwijsactiviteiten) is gesteld dat indien in het lees- en spelmateriaal het verwerven van naambekendheid door reclame zo uitgesproken als doelstelling aanwezig is, het materiaal ongeschikt is voor gebruik binnen het noodzakelijke onderwijsprogramma. Het komt het schoolbestuur toe om te oordelen, in overleg met ouders en leerkrachten, of er vrije momenten zijn waarvoor dit materiaal wel geschikt kan zijn.

Bij advies CZB/V/KBO/2004/55 (reclame en sponsoring schoolwebsite) is gesteld dat organisaties die bijdragen tot een project in de school als sponsor vermeld kunnen worden op de schoolwebsite en in die ruimtes die niet gebruikt worden voor opvoedings- en onderwijsactiviteiten noodzakelijk voor de eindtermen en ontwikkelingsdoelen, voor zover rekening gehouden wordt met de decretale principes inzake reclame en sponsoring.

Bij advies CZB/V/KBO/2004/60 (rugzakje met logo's) is gesteld dat op discrete en eenmalige wijze bedrijfslogo's kunnen vermeld worden van bepaalde sponsorbedrijven van wie de producten of diensten geen afbraak doen aan het doel van de gevoerde actie. Het gaat hier om een activiteit buiten de tijd besteed aan eindtermen en ontwikkelingsdoelen.

Bij advies CZB/V/KBO/2004/68 (leer- en spelpakket opgesteld door een energiebedrijf) is gesteld dat het voorgestelde pakket van het betrokken energiebedrijf door de basisscholen kan gebruikt worden omdat er enkel een kleine vermelding is van de sponsor en het pakket zich in de aanvullende facultatieve onderwijsactiviteiten situeert.

Bij advies CZB/V/KSO/2005/100 (banner van een bedrijf op website van een school) is gesteld dat het plaatsen van een commerciële aankoopboodschap op een schoolwebsite niet kan omdat

het niet de bedoeling is dat scholen meewerken aan het verhogen van omzet en inkomsten van commerciële privé-bedrijven.

Advies

De Commissie zorgvuldig bestuur stelt dat de initiatiefnemers zich inzake reclame in scholen dienen te houden aan de decretale regelgeving inzake reclame en de adviezen ter zake.

Tenslotte wordt vastgesteld dat het ingediende dossier voorlopig onvoldoende gegevens bevat inzake het soort bedrijven en het zichtbaar maken van reclameboodschappen, merkeninformatie en bedrijfslogo's aan leerlingen in klasverband of in facultatieve activiteiten buiten het noodzakelijke lesprogramma. De Commissie kan dan ook nu geen definitief standpunt innemen. Ze behoudt verder de vrijheid om vragen en klachten in verband met het voorgestelde project te toetsen aan de decretale regelgeving.

Brussel, 16 januari 2006

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter